

ЕКОНОМІКА ФІНАНСИ МЕНЕДЖМЕНТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ НАУКИ І ПРАКТИКИ

ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ НАУКИ І ПРАКТИКИ 10' 2018 (38)

ЕФМ

**"ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ:
актуальні питання науки і практики"**

**"ECONOMY. FINANCES. MANAGEMENT:
Topical issues of science and practical activity"**

Всеукраїнський науково-виробничий журнал

"ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ: актуальні питання науки і практики"

Всеукраїнський науково-виробничий журнал

ЕФМ

10' 2018 (38)

Заснований у 1997 році під назвою "Вісник Вінницького державного сільськогосподарського інституту". У 2010 – 2014 роках виходив під назвою "Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету"
З 2015 року "Економіка. Фінанси. Менеджмент:
актуальні питання науки і практики"

Свідоцтво про державну реєстрацію
засобів масової інформації №21154-10954ПР від 31.12.2014 р.

Засновник

Вінницький національний аграрний університет

Редакційна колегія:

Головний редактор

доктор економічних наук, професор, академік НААН Калетнік Г.М.

Заступник головного редактора

кандидат економічних наук Кіреєва Е.А.

Члени редакційної колегії:

*доктор юридичних наук, професор Авдійський В.І. (Росія);
доктор, професор Белік П. (Словаччина); доктор економічних наук,
професор Буреннікова Н.В.; доктор економічних наук, доцент Вдовенко Л.О.;
кандидат економічних наук, доцент Гончарук І.В.; кандидат економічних наук, доцент
Гончарук Т.В.; доктор економічних наук, професор Горська О. (Словаччина);
доктор економічних наук, професор Гуцаленко А.В.;
доктор, професор Данн Дж. В. (США); доктор економічних наук,
професор, академік НААН Дем'яненко М.Я.; доктор економічних наук, професор,
академік НААН Жук В.М.; доктор економічних наук, професор,
академік НААН Кваша С.М.; доктор економічних наук, член-кореспондент НААН
Кириленко І.Г.; доктор економічних наук, професор Коляденко С.В.; доктор економічних
наук, професор Клепауці Б. (Польща); доктор економічних наук, професор Мазур А.Г.;
доктор економічних наук, професор, академік НААН Малік М.Й.; доктор економічних наук,
професор Масленнікова Н.П. (Росія); доктор юридичних наук, доцент Мельничук О.Ф.;
кандидат економічних наук, доцент Мулик Т.О.; доктор економічних наук, професор,
академік НААН Панасюк Б.Я.; доктор економічних наук, доцент Польова О.Л.;
доктор економічних наук, професор Прутська О.О.; доктор економічних наук,
професор Свиноус І.В.; доктор економічних наук, професор, академік НААН
Сичевський М.П.; кандидат економічних наук, доцент Томчук О.В.; доктор економічних
наук, доцент Ціхановська В.М.; кандидат економічних наук, доцент Шаманська О.І.;
доктор економічних наук, професор Шпикуляк О.Г.; доктор економічних наук, професор,
академік НААН Шпичак О.М.; кандидат економічних наук, доцент Янчук Г.В.*

Адреса редакції: **21008, Вінниця, вул. Сонячна, 3, тел. 52 - 07 - 37**
Сайт журналу: <http://efm.vsau.org/>, Електронна адреса: efm@vsau.vin.ua

Відповідальний секретар редакції, кандидат сільськогосподарських наук,
доцент – **Янчук В.І.**,
літературний редактор-коректор і переклад іноземною мовою – **Хомяковська Т.О.**,
технічний секретар і оператор комп'ютерного набору – **Пришляк Н.В.**

©Вінницький національний аграрний університет, 2018

"ECONOMY. FINANCES. MANAGEMENT:

Topical issues of science and practical activity"

Ukrainian Scientific and Production Journal

10' 2018 (38)

Founded in 1997 under the name "Herald of Vinnitsa State Agricultural Institute".

In 2010 - 2014 years was published under the name of "Collected Works of Vinnytsia National Agrarian University".

Since 2015 "Economy. Finances. Management: topical issues of science and practical activity".

Certificate of registration of mass media №21154-10954 PR from 31.12.2014

Founder:

Vinnytsia National Agrarian University

Editorial Board:

Chief editor

Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine **Kaletnik H.**

Assistant chief editor

Candidate of Economic Sciences **Kirieieva E.**

Editorial Staff Members:

Doctor in law, professor **Avdiyskyi V. (Russia)**; *Doctor, professor* **Belik P. (Slovakia)**; *Doctor of Economic Sciences, professor* **Buriennikova N.**; *Doctor of Economic Sciences, associate professor* **Vdovenko L.**; *Candidate of Economic Sciences, associate professor* **Honcharuk I.**; *Candidate of Economic Sciences, associate professor* **Honcharuk T.**; *Doctor of Economic Sciences, professor* **Horska E. (Slovakia)**; *Doctor of Economic Sciences, professor* **Hutsalenko L.**; *Doctor, professor* **Dann J.V. (USA)**; *Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine* **Demianenko M.**; *Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine* **Zhuk V.**; *Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine* **Kvasha S.**; *Doctor of Economic Sciences, corresponding member of NAAS of Ukraine* **Kyrylenko I.**; *Doctor of Economic Sciences, professor* **Koliadenko S.**; *Doctor of Economic Sciences, professor* **Klepatski B. (Poland)**; *Doctor of Economic Sciences, professor* **Mazur A.**; *Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine* **Malik M.**; *Doctor of Economic Sciences, professor* **Maslennikova N. (Russia)**; *Doctor in Law, associate professor* **Melnychuk O.**; *Candidate of Economic Sciences, associate professor* **Mulyk T.**; *Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine* **Panasiuk B.**; *Doctor of Economic Sciences, associate professor* **Polyova O.**; *Doctor of Economic Sciences, professor* **Prutska O.**; *Doctor of Economic Sciences, professor* **Svynous I.**; *Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine* **Sychevskyi M.**; *Candidate of Economic Sciences, associate professor* **Tomchuk O.**; *Doctor of Economic Sciences, associate professor* **Tsikhonovska V.**; *Candidate of Economic Sciences, associate professor* **Shamanska O.**; *Doctor of Economic Sciences, professor* **Shpykuliak O.**; *Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine* **Shpychak O.**; *Candidate of Economic Sciences, associate professor* **Yanchuk H.**

Address of editorial office: **21008, 3. Sonyachna Str, Vinnytsia, 52 - 07 - 37,**

Web site: <http://efm.vsau.org/>, e-mail: efm@vsau.vin.ua

Editor secretary - Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor - **Yanchuk V.**,
language corrector, translator - **Khomyakovska T.**,
technical secretary and computer operator - **Pryshliak N.**

©**Vinnytsia National Agrarian University, 2018**

ЗМІСТ

ЕКОНОМІКА ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В.В. БІЛИК. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ	7-19
ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА А.В. ПЕРЕВЕРЗЄВА, С.І. БОГУСЛАВСЬКА. ВПРОВАДЖЕННЯ ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЯК СОЦІАЛІЗОВАНОГО КАПІТАЛУ РЕГІОНУ	20-31
ІННОВАЦІЙНА ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ С.В. КОЛЯДЕНКО. ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА ЯК БАЗИС ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ІМІДЖУ РЕГІОНУ УКРАЇНИ	32-40
ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ І СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ А.В. ПУТІНЦЕВ. ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ РЕГІОНУ: СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО РОЗРОБКИ ПРОГРАМИ ЗАХОДІВ ПІДТРИМКИ ВНУТРІШНІХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ	41-50
Н.Ф. ЧЕЧЕТОВА, В.М. БОНДАРЕНКО, О.Г. ПІДВАЛЬНА. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ СТАЛОСТІ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	51-62
ЛОГІСТИКА І ТРАНСПОРТ Н.А. ПОТАПОВА, І.М. УШКАЛЕНКО, С.В. КАЧУРОВСЬКИЙ. ОСОБЛИВОСТІ ВАНТАЖОПЕРЕВЕЗЕНЬ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР МОРСЬКИМ ТРАНСПОРТОМ	63-75
МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ В.А. МАЗУР, Ю.В. ГЕРАСИМЕНКО. ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОЇ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	76-91
МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ О.І. ПІДГУРСЬКИЙ. МАТЕМАТИЧНЕ ТА ІМІТАЦІЙНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВУЗЛА КОНЦЕНТРАЦІЇ ГІБРИДНИХ ЛОГІСТИЧНИХ ПОТОКІВ ТРАНЗАКЦІЙ	92-107
СОЦІАЛЬНА СФЕРА. РОЗВИТОК ТЕРИТОРІЙ O.V. MARTSENYUK-ROZARYONOVA. FEATURES OF INSURANCE IN THE FIELD OF TOURISM	108-118
ФІНАНСОВО-КРЕДИТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА В.А. МАЗУР, О.Г. КУБАЙБ, А.В. МЕЛЬНИК. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН В ЕКОНОМІЦІ	119-132
О.О. ЯЦУХ. СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	133-145

ДУМКА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

В.В. ГОНЧАРУК. ФОРМИ ТА МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ ПОСЛУГ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА РЕГІОНУ

146-154

Журнал внесено в оновлений перелік наукових фахових видань України з економічних наук під назвою **"ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ: актуальні питання науки і практики"** (підстава: Наказ Міністерства освіти і науки України 21.12.2015 №1328).

Включений до міжнародних наукометричних баз і каталогів наукових праць:
Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського, Україна, сайт: <http://nbuv.gov.ua>
Google Академія, сайт: <http://scholar.google.com.ua>

Матеріали друкуються українською, англійською і російською мовами.

Номер схвалено і рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Вінницького національного аграрного університету, протокол № 4 від 23 листопада 2018 р.

Усі права застережені. Тексти статей, таблиці, графічний матеріал, формули захищені законом про авторські права. Передрук і переклад статей дозволяється за згодою авторів.

Відповідальність за зміст публікацій і достовірність наведених в них даних та іншої інформації, несуть автори статей. Висловлені у надрукованих статтях думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії і не покладають на неї ніяких зобов'язань.

Підписано до друку 04 квітня 2019 року

Формат 60x84/8. Папір офсетний.

Друк офсетний. Ум. друк. арк. 15,0

Тираж 100.

Зам № 234

Віддруковано у
Вінницькому національному аграрному університеті
м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, 21008.

Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 5009 від 10.11.2015

CONTENTS

ECONOMY AND EFFICIENCY OF PRODUCTION AND BUSINESS ACTIVITIES

V. BILYK. MAIN APPROACHES TO EVALUATION OF EFFICIENCY OF THE ENTERPRISES ECONOMIC SAFETY SYSTEM 7-19

DEMOGRAPHY, LABOR ECONOMICS, SOCIAL ECONOMICS AND POLITICS

A. PEREVERZIEVA, S. BOGUSLAVSKAYA. IMPLEMENTATION OF RESPECTIVE PROCESSES OF HUMAN RESOURCES DEVELOPMENT IN THE UNITED NATIONAL TERRITORIAL COMMUNITIES AS A SOCIALIZED CAPITAL OF THE REGION 20-31

INNOVATIONS AND INVESTMENT ACTIVITIES

S. KOLIADENKO. DIGITAL ECONOMY AS THE BASE FOR POSITIVE IMAGE OF THE REGION FORMING 32-40

ISSUES OF ECONOMIC AND SOCIAL POLICY

A. PUTINTSEV. APPLIED ASPECTS OF THE STATE'S SOCIAL AND ECONOMIC POLICY: DEVELOPING A PROGRAM OF MEASURES TO SUPPORT INTERNAL DISPLACED PERSONS ON THE BASIS OF A SYSTEM APPROACH 41-50

N. CHECHETOVA, V. BONDARENKO, O. PIDVALNA. METHODOLOGICAL APPROACHES TO ESTIMATION OF SUSTAINABILITY OF THE REGION DEVELOPMENT 51-62

LOGISTICS AND TRANSPORT

N. POTAPOVA, I. USCHKALENKO, S. KACHUROVSKYY. FEATURES OF CARGO TRANSPORTATION OF GRAIN CROPS BY SEA TRANSPORT 63-75

MANAGEMENT AND MARKETING

V. MAZUR, Y. HERASYMENKO. FORMING THE MANAGEMENT INTEGRATED SOCIAL RESPONSIBLE SYSTEM IN THE CONTEXT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES' SUSTAINABLE DEVELOPMENT 76-91

MATHEMATICAL METHODS, MODELS AND INFORMATION TECHNOLOGIES IN ECONOMICS

O. PIDHURSKYI. MATHEMATICAL AND SIMULATION MODELING OF OPERATION PROCESSES IN THE CONCENTRATION NODE OF HYBRID LOGISTIC TRANSACTION FLOWS 92-107

SOCIAL SPHERE. TERRITORIES DEVELOPMENT

O.V. MARTSENYUK-ROZARYONOVA. FEATURES OF INSURANCE IN THE FIELD OF TOURISM 108-118

FINANCIAL AND CREDIT SUPPORT AND TAX POLICY

V. MAZUR, O. KUBAI, A. MELNYK. FEATURES OF FINANCIAL POTENTIAL OF AGRARIAN ENTERPRISES MANAGEMENT IN CONDITIONS OF TRANSFORMATION CHANGES 119-132

O. IATSUKH. ESSENCE AND CONTENT OF FINANCIAL SUPPLY OF AGRICULTURAL ENTERPRISES' ACTIVITY 133-145

VIEWPOINT OF A YOUNG SCIENTIST

V. HONCHARUK. FORMS AND MECHANISMS OF MANAGEMENT IN THE REGIONAL HOUSING AND UTILITY SERVICES

146-154

The journal is entered on an updated list of scientific professional editions of Ukraine on economic sciences called "**Economy. Finances. Management: actual issues of science and practical activity**" (Resolution of Ministry of Education and Science of Ukraine №1328 from 21.12.2015).

Included with the international scientometric databases and directories of scientific publications:
The National Library V.I. Vernadsky, Ukraine , site: <http://nbuv.gov.ua>
Google Scholar website : <http://scholar.google.com.ua>

Materials are published in Ukrainian, English and Russian Languages.

Issue is approved and recommended to publish at the decision of the Academic Council of Vinnytsia National Agrarian University, Act № 4 from 23 November 2018

All rights are reserved. The texts of articles, tables, graphics, formulas are reserved by copyright. Reproduction and translation of articles are permitted with the consent of the authors. The authors of the articles are responsible for the content and accuracy of publications, presented data and other information. The views expressed in the articles do not necessarily reflect the views of the editorial board and do not impose any obligation on it.

Signed for printing 4 April 2019
Format 60x84 / 8. Offset paper.
Offset Printing. pp. 15,0
Circulation 100.
№ 234

Published by Vinnytsia National Agrarian University
21008, Vinnytsia, 3 Soniachna str.
Subject of publishing activity license
SK №5009 from 10.11.2015

**Тематична спрямованість
Всеукраїнського науково-виробничого журналу
"ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ:
актуальні питання науки і практики"**

наукові та виробничі аспекти економічної та фінансової діяльності
суб'єктів в агропромисловій сфері та суміжних галузях,
соціально-економічного розвитку села

Шановні автори публікацій!

Статті мають бути оформлені згідно нормативів МОН України і вимог журналу (вимоги розміщені на сайті журналу: <http://efm.vsau.org/>), прохання надсилати на електронну адресу: efm@vsau.vin.ua

**До друку приймаються статті українською, російською,
англійською мовами, за такими рубриками:**

- ❖ Сторінка головного редактора
- ❖ Теорія та історія економічної думки
- ❖ Розвиток продуктивних сил і виробничих відносин
- ❖ Економіка та ефективність виробничо-господарської діяльності
- ❖ Економіка природокористування і охорони навколишнього середовища
- ❖ Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика
- ❖ Інноваційна та інвестиційна діяльність
- ❖ Проблеми економічної і соціальної політики
- ❖ Бізнес і підприємництво.
- ❖ Ринок. Ціноутворення. Інфраструктура
- ❖ Логістика і транспорт
- ❖ Менеджмент та маркетинг
- ❖ Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці
- ❖ Соціальна сфера. Розвиток територій
- ❖ Світова економіка та зовнішньоекономічна діяльність
- ❖ Інституційні проблеми економіки, фінансів, менеджменту та права
- ❖ Практичні аспекти розвитку виробничих систем і соціуму
- ❖ Фінансово-кредитне забезпечення і податкова політика
- ❖ Бухгалтерський облік, аналіз та аудит
- ❖ Дискусії
- ❖ Думка молодого вченого
- ❖ Апробація економічних досліджень
- ❖ Новини економіки, фінансів і менеджменту
- ❖ Новини законодавства
- ❖ Видання з актуальних проблем економіки, фінансів і менеджменту
- ❖ Вітальні проєкти
- ❖ Повідомлення
- ❖ Наші дописувачі

■ СОЦІАЛЬНА СФЕРА. РОЗВИТОК ТЕРИТОРІЙ

УДК 368.97(477)

**FEATURES OF INSURANCE IN
THE FIELD OF TOURISM ©**

O.V. MARTSENYUK-ROZARYONOVA
*Candidate of Economic Sciences, Associate
 Professor, Department of Finance,
 Banking and Insurance
 Vinnytsia National Agrarian University
 (Vinnytsia),*

Rest is one of the essential conditions of preservation and strengthening of health, maintenance of high working capacity and achievement of active longevity. Full rest is an integral part of a healthy lifestyle and is ensured by the rational organization of leisure time, as well as special restoration measures that are included in the work of work. Restoration of work capacity helps with rest in resorts, in rest homes, etc. One of the common types of recreation is tourism.

In particular, the expression "insurance" is sometimes used in the sense of support in any case, guarantees of luck in anything, ensuring people's safety during hazardous work, at the performances of athletes, etc. The term "insurance" is also used in the meaning of the indemnity instrument. The insurance, which is most fully implemented in a market environment, is designed to meet the fundamental need - the need for security. The need to protect their lives and the lives of their families has genetic roots. It arose at the dawn of mankind. Insurance is a system of economic relations. In the process of travel insurance, the quality of these services is determined and the image of the entire tourism industry is formed. It should be noted that security for tourists is the most important, but it depends primarily on quality insurance. So, insurance is a full-fledged component of any tourist trip, it is through insurance that the protection is provided both to tourists and their property.

All developed countries have long introduced insurance in the tourist market for the successful functioning of this industry and the state economy as a whole. The issue of insurance in tourism in the Ukrainian market is problematic, as it is characterized by low awareness and trust in the population, insufficient attention from the state authorities. Tourism insurance plays a significant role for buyers and sellers, as it ensures the normal functioning of the tourist market, contributes to the alignment of financial costs and the regulation of monetary transactions in the country.

The article considers the main risk factors in tourism and the main insurance incidents that occur with tourists. The main factors influencing the size of the tariff for insurance in tourism are substantiated. The insurance programs of travel insurance are described. It is proposed to apply new scientific intelligence that would determine current trends and direct insurance companies to develop new insurance products to meet the needs of tourists. Recommendations on speeding up the development of the insurance market of Ukraine are given.

© O.V. MARTSENYUK-ROZARYONOVA, 2018

Key words: insurance, travel business, insurer, insurer, risk in tourism, travel relations, insurance policy, insurance premiums, insurance companies, travel agencies.

Tabl.: 2. Fig.: 3. Lit.: 7.

Formulation of the problem. All developed countries have long introduced insurance in the tourist market for the successful functioning of this industry and the state economy as a whole. The issue of insurance in tourism in the Ukrainian market is problematic, as it is characterized by low awareness and trust in the population, insufficient attention from the state authorities.

Security in tourism is a combination of factors that characterize the social, economic and legal status of ensuring the rights and legitimate interests of citizens, legal entities and the state in the field of tourism.

Tourism insurance plays a significant role for buyers and sellers, as it ensures the normal functioning of the tourist market, contributes to the alignment of financial costs and the regulation of monetary transactions in the country. That is why the issue of tourism insurance is relevant and requires further research to justify the optimization of the provision of insurance services.

Analysis of recent research and publications. The study of the insurance industry in Ukraine is carried out by such scholars as O.M.Grabchuk [1], V.M. Zaitseva [2], EV Belyaev, NM Vlasova, AV Koshlyak, O.O.Ohrimenko [6], Yu.V. Chmir and others.

Formation of the purposes of the article. Investigation of the features of insurance in the tourism business, the disclosure of types and functions of insurance in tourism, as well as coverage of the problem aspects of providing insurance products and possible ways of avoiding.

Presenting main material. The current economic situation in Ukraine shows an increase in the number of non-bank financial institutions that have a significant impact on the general state of the financial sector of the country. Thus, according to the National Financial Services Commission as of 01.01.2018, the total number of insurance companies in the insurance market amounted to 294, and as of 01.10.2018 their number has decreased to 285 companies. The main activities of insurance companies are life insurance, liability insurance, personal insurance, property reinsurance, etc.

In accordance with Article 1 of the Law of Ukraine "On Insurance" dated March 7, 1996, insurance refers to the form of civil law relations for the protection of property interests of individuals and legal entities in the event of occurrence of certain events (insurance cases) specified by the insurance contract or current legislation, at the expense of money funds, which are formed by payment of insurance payments (insurance premiums, insurance premiums) and income from the placement of these funds by physical and legal persons [3].

Travel insurance is a special type of insurance that protects the property interests of citizens during their travels. It relates to risky types of insurance, the most characteristic features of which are their short-term (no more than 6 months) and a large degree of uncertainty of the time of occurrence of the insured event and the size of the possible damage. On average, according to statistics, an accident occurs with every 100th tourist. It should be noted that not all of the circumstances are recognized by the insurance company to assign this case to the insurance and pay.

The normative document on the safety of tourists is an intergovernmental standard GOST 28681.3-95 "Tourist excursion service. Requirements for the provision of tourists and tourists." According to this document, the risk to human life and health in tourist services arises in the presence of three components, in particular: the presence of a source of risk, the effect of this source on a dangerous level for humans, as well as the propensity of a person to perceive the effects of sources of danger. Tourist activity is associated with numerous risks. Risk factors in tourism are classified as follows: (Figure 1).

In modern society, insurance has become a universal universal remedy for the protection of property interests of legal entities and individuals of all forms of property against natural disasters and other negative phenomena.

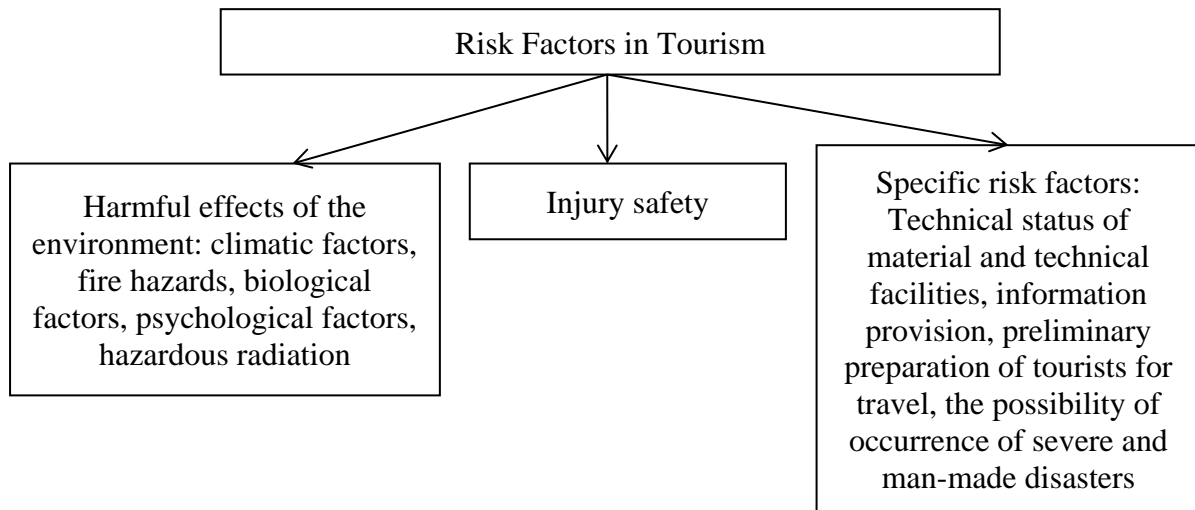

Fig. 1. Risk factors in tourism in accordance with the interstate standard GOST 28681.3-95 "Tourist excursion service. Requirements for the provision of tourists and tourists" [6, p. 128]

The main factors influencing the size of the tariff are shown in Fig. 2.

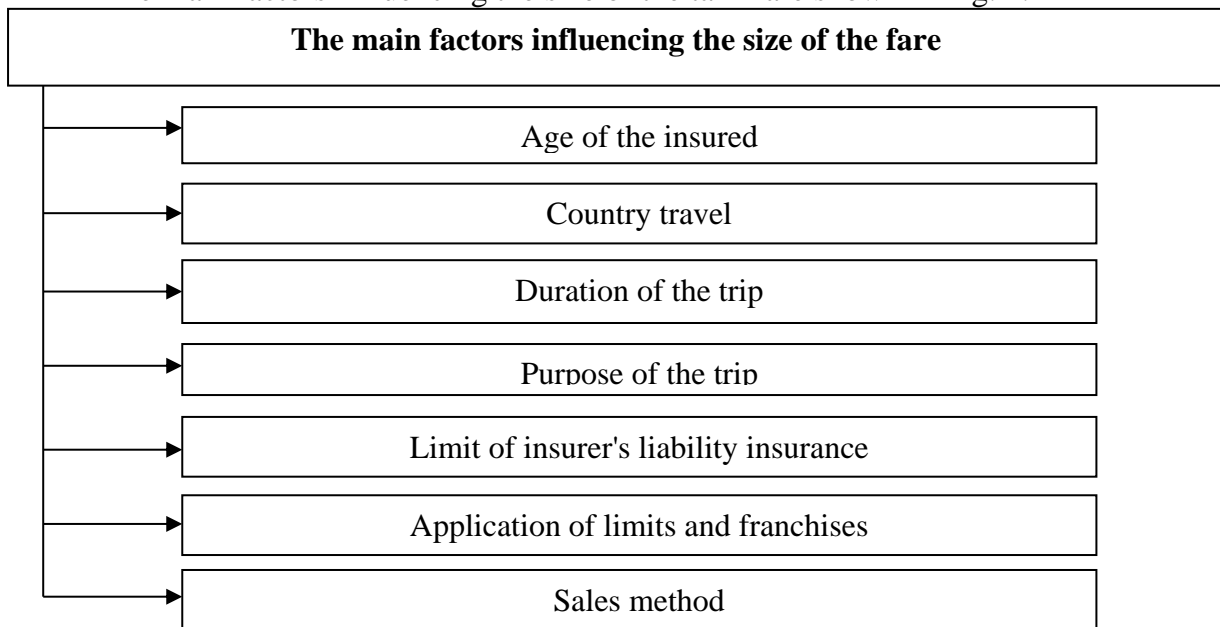

Fig.2. Main factors affecting the size of the tariff for insurance in tourism

Source: Formed by the author

There are 4 insurance programs marked with letters A, B, C, D. Each of them offers a certain set of services. The most common - option A, it includes transporting the victim to the hospital and medical costs when an accident or sudden illness. The cost of such insurance for a week - from 75 to 100 UAH for the insurance amount of 15 to 75 000 euros. The alternative, in addition to this, is the provision of urgent dental care

in case of severe pain and payment of medication prescribed by a doctor. Such insurance will also provide legal assistance in the host country and, in emergencies, pay for the need to travel to a relative of a tourist to look after him at the hospital or help him cross home. In such cases, he is paid for a flight, meals and accommodation for the time of care for the sick. Option C includes legal (possibility to contact a lawyer) and administrative assistance - the return of improperly shipped luggage, the issuance of new documents instead of lost, etc. Finally, option D is also services in the event of a breakdown of personal vehicles or during a driver's illness [4].

When leaving for rest in a certain area, the tourist in any case finds itself in an extreme situation: climate change, chemical composition of water, other diet and many other changes automatically carry with them a certain danger (Figure 3).

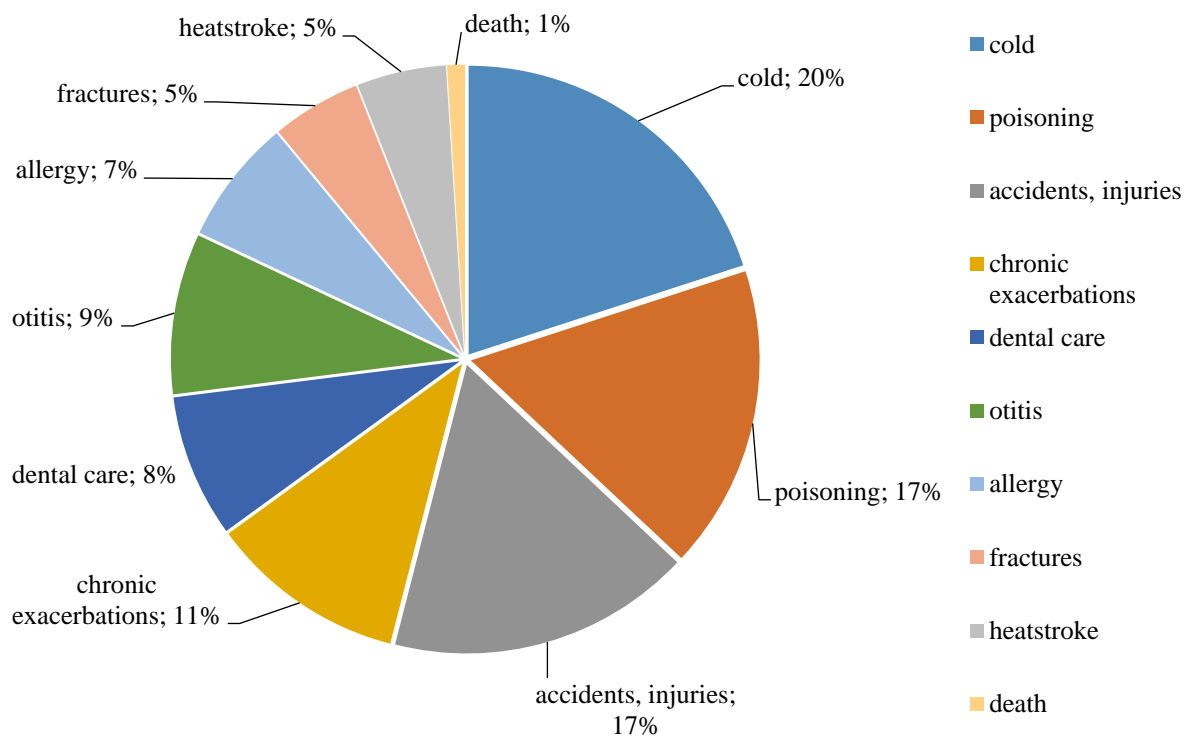

Fig. 3. Structure of insurance incidents occurring with tourists (world trends)

Source: compiled by the author on the basis of [1; 3]

Due to the recent insurance, traveling abroad has become an integral part of tourism. Today, practically everyone crossing the border has an insurance policy. Just a few years ago (by 2015) the market was about 10-20% of the total number of tourists, now this figure has grown to 80-90%. Tourist firms as legal entities use a number of insurance companies.

Insurance in tourism has its own characteristics:

1. Objects of insurance may be property interests related to the use and disposal of property, as well as with the reimbursement by the insured (travel agent, tour operator, travel agency), the fault of which was caused by damage to health, property of an individual (tourist) or property interests of a legal entity (another tourist firm, tour operator, etc.).

2. Participants in international tourist relations are subject to various risks associated with changes in prices for services after the conclusion of contracts, with the abuses or theft of currency funds (payments for fake vouchers, banknotes, checks, plastic cards, etc.), with the insolvency of the tour operator, its counterparties, volatility of exchange rates, inflation, etc. All listed risks should be objects of insurance of tourist organizations.

3. Business risk insurance is aimed at protecting entrepreneurs from possible unforeseen negative circumstances and factors that hinder the achievement of the intended purpose (profit) [6, с. 127].

Among various types of insurance in tourism apply such as life insurance and health of tourists (medical insurance and accident insurance), property insurance tourists, motor vehicles and civil liability of the owner of the vehicle.

In tourism, specific types of insurance are also used, such as transport insurance, insurance against force majeure, bad weather during rest, inability to travel, failure to provide or poor-quality provision of tourist services. In the CIS countries, there was a proposal to insure the property risk of tourists in shop-tours: from violations of customs rules, confiscation of goods or refusal of entry through the border.

For travel companies, the following types of insurance are offered, such as insurance of company property, transport, as well as financial risk of travel agencies and its liability to tourists, their relatives or third parties.

Foreign tourists who come to Ukraine, as a rule, have insurance. For them, it is compulsory according to the laws of the country of residence or acquired by them in connection with the trip. It is necessary that this insurance is recognized in Ukraine. But in any case, foreigners temporarily staying in Ukraine must necessarily purchase an insurance policy (certificate) from the State Joint-Stock Insurance Company Ukrinmedstrakh, which guarantees the payment of the cost of emergency medical care. The specified insurance certificate may be issued, except for Ukrinmedtrakh, also by its insurance agents with which it has the relevant agreements, or by a foreign insurer, if it has an agreement on mutual recognition of insurance policies with the State Insurance Company [4].

In Ukraine, compulsory types of travel insurance are medical, accident insurance, and civil liability insurance of the owner of the vehicle.

When traveling abroad on motor transport, it is necessary to issue a third party insurance civil liability insurance vehicle owner, the so-called "Green Card". The "Green Card" policy has a validity of 15 days to one year and is valid for countries in Western and Eastern Europe, Turkey, Israel, Tunisia, Morocco, Iran.

Almost all European countries are members of the International Auto Insurance System Green Card and bilateral agreements on mutual recognition of national policies have been signed between them. In 1998, Ukraine joined the Green Card system by signing a Single Agreement of the participating countries.

In addition to certain types of insurance, insurance companies offer the entire program (Business Card, Gold Card, Silver Card, Blue Card, etc.), which are formed as a package and include various types of assistance: medical care, evacuation of the victim, administrative services - transfer of urgent communications, organization search and return of luggage, legal services, technical assistance of vehicles, etc. [1, с. 3].

Insurance premiums (premiums) paid by insured persons at the time of registration of insurance are established on the basis of the day of travel on a trip, for a certain period or as a single sum and paid once. their size depends on the size of the sum insured, which in turn depends on the territory of the trip, the duration of the trip, the number of people in the group, the age of tourists and the purpose of travel, or set by the government of the country to which the tourist is sent. For example, insurance companies often increase tariffs for people over 60 years old, refuse to insure infants and the elderly (after 75 years of age), introduce group tariffs lower than individual ones, apply tariff supplements or a separate type of insurance for people who go on a trip for the purpose of engaging in dangerous

sports - horseback riding, skiing, hang gliding, speleology, etc. The period of validity of the insurance may be fixed at the time of travel in the whole or only in the territory of the host country; can also be provided with a certain "corridor", for example, up to 1 year.

In tabl. 1 lists the insurance companies for voluntary insurance of tourists for 9 months of 2018.

Table 1

**Rating of insurance companies for voluntary insurance of tourists
for 9 months of 2018**

№	Insurance companies	Awards, UAH ths.	Payments, ths.	Payout level, %
1.	EUROPEAN TRAVEL INSURANCE	108789	43606	40,08
2.	PZU UKRAINE	102686	36566	35,61
3.	VUSO	88640	16928	19,10
4.	TAS SG	59649	13750	23,05
5.	GREEN	45955	8577	18,66
6.	UKRFINSTRAXH	39854	22626	56,77
7.	Kniazha	35624	6862	19,26
8.	UNIVERSAL	33647	7573	22,51
9.	AXA INSURANCE	31740	8782	27,67
10.	WIRED	23782	8153	34,28
Total:		570366	173423	296,99

Source: compiled by the author on the basis of [5]

It should be noted that in Ukraine, travel insurance is not allocated in a separate kind. But analysts of the famous magazine Insurance TOP in forming the rating of insurance companies consider the "tourism" as one of the main.

The sphere of tourism is in the stage of changing the spheres of influence on the market of tourist services among the major tour operators. It is they who will dictate the demand for insurance services in the near future.

However, despite some positive trends in the insurance market in the tourism business, modern realities need to improve the insurance mechanism in tourism. Experience shows that there is an increase in the number of tourists who can not get medical care abroad, as insurance contracts are drawn up in such a way that a significant part of the risks that consumers may encounter on holiday are not compensated. Many risk events are not prescribed in insurance contracts or relate to force majeure cases that are not always reimbursed by insurers. The reason for this problem is evident - low rates for travel insurance for tourists traveling abroad. Thus, on average, the mandatory insurance rate for a tourist in any European country is 30-40 UAH. for a day.

Some insurance companies have begun work on expanding their range of activities, offering not only health insurance, but also:

- maintenance, repair or protection of the vehicle that has been broken;
- legal support and protection in civil matters, as unforeseen situations may arise in Arab countries where there are laws, traditions and customs that are not always known and understood by Europeans;
- baggage insurance in case of its loss or theft in hotels and with the use of tourists by airline services, etc .;
- liability insurance of travel companies, which is intended to provide insurance protection for tourists in the performance of contractual obligations on the part of travel companies.

In tabl. 2 shows an example of changes in the value of insurance services, taking into account the value of additional services. The analysis is based on data from official websites of leading insurance companies that provide their services (sell insurance products) in this industry.

Table 2

Changing the value of insurance services with consideration of additional services according to the official websites of insurance companies as of 01.01.2018 (10 days, Europe)

Insurance companies	Standard insurance cost, UAH	Additional insurance offers		Standard insurance cost, UAH
		Type of additional services	Amount, UAH	
ERV	311,93	- Extraordinary extension of stay - Early repayment - Flight delay	Package "Extended Coverage" 369.63	18,5
VUSO	413,66	- Emergency arrival of a third person	Package "XXL" 615.66	48,83
PZU Ukraine	373,00	- Legal assistance - Payment upon loss of personal documents	Package "Elite" 516.00	38,34
AXA Insurance	283,90	- Delivery to your destination when the car is damaged - Luggage insurance delay or loss insurance	Premium Package 461.92	62,71

Source: Formed by the author

In case of purchase of a policy with a large insurance coverage limit it is necessary to pay attention not only to its cost, but also to the list of services provided in the event of an insured event.

Equally important problems are the inability of representatives of tourist enterprises to explain to tourists the mechanism of the insurance policy; insufficiently high level of insurance culture of tourist services consumers who buy insurance policies in conjunction with tourist vouchers, while tourist enterprises offer inexpensive insurance policies with a minimum set of risks in order to reduce the cost of tourist packages; untimely provision of information about the insured to the insurance company; Debts to insurers as a result of the bankruptcy of travel agencies [1, c. 4].

Moreover, the massive development of the tourist business and the stiff competition in the insurance market contribute to an increase in the number of cases of fraud in the field of insurance for tourist services. More often, fraud is manifested in the sale of insurance policies through the Internet, without any license for this type of activity; also during the purchase of the so-called "Green Card". About 10-30% of false "Green Cards" are sold on the Ukrainian insurance market. The main causes of the massive development of insurance fraud in the field of tourism are corruption, lack of regulatory mechanisms and legal regulation of insurance companies' activities to prevent insurance crimes. In most states, insurance fraud is part of a criminal law as an independent crime. This practice is common in Austria, Germany, Poland, and China. In the United States, insurance fraud is regulated at the state level. Instead, Ukraine has no clear legal and regulatory framework for this area.

Unfair fulfillment of its duties by tour operators and travel agents to tourists predetermined the expediency of insurance liability of subjects of tourism business. According to the survey of the Association of Tourism Business Leaders, one of the characteristic features

of each tourist season is the suspension of tourism enterprises, which leads to the impossibility of fulfilling duties to tourists. The current legislation of Ukraine in the field of tourism does not provide for the reimbursement of losses to tourists in the case of so-called "suspension of activities", but only "as a result of violation of the process of recognizing it as a bankrupt." As of today, such a problem is under discussion in the framework of elaboration of a new bill "On Amendments to the Law of Ukraine" On Tourism".

The market for tourist services, and with it the insurance market go to a qualitatively new level, which involves a combination of interests and mutually beneficial cooperation. In this direction, new scientific intelligence is needed that would follow the existing trends and direct the insurance companies to develop new insurance products to meet the needs of tourists.

To accelerate the development of the insurance market of Ukraine it is necessary:

- Insurers to cooperate more actively with the NBU;
- to provide insurance companies with access to the reserves of deposits held with banks;
- conduct currency auctions for the needs of insurers;
- improve the risk management mechanism;
- introduce health insurance for all;
- To amend and supplement the legal and regulatory framework of various types of insurance;
- To promote the insurance culture of the population and its trust in insurance companies [2, с.337].

Implementing the above-mentioned recommendations, it is possible to preserve and strengthen, possibly in the medium to long term, the financial potential of the Ukrainian insurance market, which will create favorable conditions for more active investment activity of domestic insurance companies in the period of post-crisis recovery of the economy.

In our opinion, it can be argued that Ukrainian insurers are at the stage of rethinking the world's insurance trends in order to improve the business climate in tourism. Modern realities require the improvement of social standards for the protection of the population in general and tourists in particular. Minimization of risks in tourism is possible only with the establishment of active cooperation between state authorities, tourism companies and insurance companies.

Hence, the insurance industry needs a comprehensive and systematic approach to the insurance industry and a qualitatively new level. Therefore, our further research will be to highlight the problems of increasing the safety of tourists, extending the attractiveness of personal insurance and improving the tourist product, namely, expanding the range of insurance services. Active, transparent and accessible position of all interested parties is a prerequisite for the successful development of tourism business in the country.

List of the Used Sources

1. Грабчук О.М. Особливості розвитку страхування туризму в Україні / О.М. Грабчук // Інвестиції: 24 практика та досвід. – 2015. – № 7. – С. 1–5.
2. Зайцева В. М. Шляхи вдосконалення систем страхування в туризмі / В.М. Зайцева // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – №10. – С. 335–338.
3. Закон України Про страхування: від 04.10 2001 № 2745-III (із змінами і доповненнями)
4. Закон України Про туризм: від 15.09.1995 № N 325/95 (із змінами і доповненнями)
5. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України. – [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://forinsurer.com>.

6. Охріменко О.О. Проблеми формування страхового захисту підприємницької діяльності у сфері туризму в Україні / О.О. Охріменко // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2008. – №4. – С 126-131.

7. Стремковська І.В. Економічна суть страхування / І.В. Стремковська // Інноваційна економіка. – 2009. – №4. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek/2009_4/Annotation.pdf

References

1. Hrabchuk O.M. (2015). Osoblyvosti rozvytku strakhuvannia turyzmu v Ukraini [Features of the development of tourism insurance in Ukraine]. *Investytsii: 24 praktyka ta dosvid - Investments: 24 practice and experience*, 7, 1-5. [in Ukrainian].

2. Zaitseva V.M. (2016). Shliakhy vdoskonalennia system strakhuvannia v turyzmi [Ways of improvement of insurance systems in tourism]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky - Global and national problems of the economy*, 10, 335-338. [in Ukrainian].

3. Zakon Ukrainy Pro strakhuvannia : vid 04.10 2001 roky № 2745-III (iz zminamy i dopovnenniamy) [Law of Ukraine On insurance N 2745-III (2001, October 4) (with amendments and supplements)]. [in Ukrainian].

4. Zakon Ukrainy Pro turyzm: vid 15.09.1995 roky № N 325/95 (iz zminamy i dopovnenniamy) [Law of Ukraine On Tourism: N 325/95 (1995, September 15) (with amendments and supplements)]. [in Ukrainian].

5. Ofitsiinyi sait Lihgu strahovuh orhanizatsiy Ukrainu [Official site of the League of Insurance Organizations of Ukraine]. Retrieved from: <http://forinsurer.com>. [in Ukrainian].

6. Okhrimenko O.O. (2008) Problemy formuvannia strakhovoho zakhystu pidpriemnytskoi diialnosti u sferi turyzmu v Ukraini [Problems of insurance insurance business activity in the field of tourism in Ukraine]. *Zovnishnia torhivlia: pravo ta ekonomika - Foreign trade: law and economics*, 4, 126-131. [in Ukrainian].

7. Stremkovska I.V. (2009) Ekonomichna sut strakhuvannia [Economic essence of insurance]. *Innovatsiina ekonomika – Innovative economy*, 4. – Retrieved from: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek/2009_4/Annotation.pdf [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

ОСОБЛИВОСТІ СТРАХУВАННЯ У СФЕРІ ТУРИЗМУ

МАРЦЕНЮК-РОЗАРЬОНОВА Олена Василівна
кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Вінницький національний аграрний університет
(м. Вінниця)

Відпочинок є одним з істотних умов збереження і зміцнення здоров'я, підтримання високої працездатності та досягнення активного довголіття. Повноцінний відпочинок є невід'ємною складовою здорового способу життя та забезпечується за рахунок раціональної організації вільного часу, а також спеціальних відновлювальних заходів, які включаються в режим трудової діяльності. Відновлення працездатності допомагає відпочинок на курортах, в будинках відпочинку і т.п. Одним з поширених видів відпочинку є туризм.

Зокрема, вираз «страхування» іноді вживається в значенні підтримки в якійсь справі, гарантії удачі в чим-небудь, забезпечення безпеки людей при проведенні небезпечних робіт, при виступах спортсменів і т.д. Термін «страхування»

вживається і в значенні інструмента відшкодування збитку. Страхування, яке найбільш повно реалізується в умовах ринку, покликане задовольнити фундаментальну потребу – потребу в безпеці. Потреба в захисті свого життя і життя своєї родини має генетичні корені. Вона виникла ще на зорі людства. Страхування – це система економічних відносин. В процесі страхування туристичних послуг визначається якість цих послуг та формується імідж всієї туристичної галузі. Треба зазначити, що безпека для туриста – це найголовніше, та вона залежить перш за все від якісного страхування. Тож, страхування є повноцінною складовою будь-якої туристичної подорожі, та саме за допомогою страхування відбувається захист, як туристів, так і їх майна.

Дослідження статті спрямоване на висвітлення поняття страхування в туристичному бізнесі, його видів та розкриття функцій. Звернуто увагу на статистичні дані, основні комплексні страхові продукти, які пропонуються на українському ринку туристичного страхування.

В статті розглянуто основні фактори ризику в туризмі та основні страхові випадки, що трапляються із туристами. Обґрунтовано основні чинники, що впливають на розмір тарифу при страхуванні в туризмі. Охарактеризовано страхові програми туристичного страхування. Запропоновано застосовувати нові наукові розвідки, які б визначали наявні тенденції та спрямовували страхові компанії на розробку нових страхових продуктів для задоволення потреб туристів. Надано рекомендації щодо прискорення темпів розвитку страхового ринку України.

Ключеві слова: страхування, туристичний бізнес, страховик, страхувальник, ризик в туризмі, туристичні відносини, страховий поліс, страхові внески-премії, страхові фірми, туристичні фірми.

Табл.: 2. Рис.: 3. Літ.: 7.

АННОТАЦИЯ ОСОБЕННОСТИ СТРАХОВАНИЯ В СФЕРЕ ТУРИЗМА

МАРЦЕНЮК-РОЗАРЁНОВА Елена Васильевна,
кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов,
банковского дела и страхования,
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)

Отдых является одним из существенных условий сохранения и укрепления здоровья, поддержания высокой работоспособности и достижения активного долголетия. Полноценный отдых является неотъемлемой составляющей здорового образа жизни и обеспечивается за счет рациональной организации свободного времени, а также специальных восстановительных мероприятий, которые включаются в режим трудовой деятельности. Восстановление работоспособности помогает отдых на курортах, в домах отдыха и т.п. Одним из распространенных видов отдыха является туризм.

В частности, выражение «страхование» иногда употребляется в значении поддержки в деле, гарантии удачи в чем-либо, обеспечения безопасности людей при проведении опасных работ, при выступлениях спортсменов и т.д. Термин «страхование» употребляется и в значении инструмента возмещения ущерба. Страхование, наиболее полно реализуется в условиях рынка, призванное

удовлетворить фундаментальную потребность - потребность в безопасности. Потребность в защите своей жизни и жизни своей семьи имеет генетические корни. Она возникла еще на заре человечества. Страхование - это система экономических отношений. В процессе страхования туристических услуг определяется качество этих услуг формируется имидж всей туристической отрасли. Надо отметить, что безопасность для туриста - это самое главное, и она зависит прежде всего от качественного страхования. Поэтому, страхование является полноценной составляющей любой туристической поездки, и именно с помощью страхования происходит защита, как туристов, так и их имущества.

Исследование статьи направлено на освещение понятие страхования в туристическом бизнесе, его видов и раскрытие функций. Обращено внимание на статистические данные, основные комплексные страховые продукты, которые предлагаются на украинском рынке туристического страхования.

В статье рассмотрены основные факторы риска в туризме и основные страховые случаи, которые случаются с туристами. Обоснованы основные факторы, влияющие на размер тарифа при страховании в туризме. Охарактеризованы страховые программы туристического страхования. Предложено применять новые научные исследования, которые бы определяли имеющиеся тенденции и направляли страховые компании на разработку новых страховых продуктов для удовлетворения потребностей туристов. Даны рекомендации по ускорению темпов развития страхового рынка Украины.

Ключевые слова: страхование, туристический бизнес, страховщик, страхователь, риск в туризме, туристические отношения, страховой полис, страховые взносы-премии, страховые фирмы, туристические фирмы.

Табл.: 2. Рис.: 3. Лит.: 7.

Інформація про автора

МАРЦЕНЮК-РОЗАРЬОНОВА Олена Василівна – к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна 3, e-mail: ovm-r@i.ua)

MARTSENYUK-ROZARYONOVA Olena - Candidate of economic sciences, associate professor of department of finance and credit, Vinnytsia national agrarian University (21008, Vinnitsa, 3, Soniachna str., e-mail: ovm-r@i.ua).

МАРЦЕНЮК-РОЗАРЬОНОВА Елена Васильевна - к.э.н., доцент кафедры финансов, банковского дела и страхования, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная 3, e-mail: ovm-r@i.ua)

